

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. декану гуманітарно-педагогічного факультету
І. М. Савицька
« 12 » травня 2021 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту
Протокол № 8 від « 20 » квітня 2020 р.

Завідувач кафедри
Л.В. Шинкарук

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПІ «Професійна освіта. (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»

Васюк О.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ БІЗНЕС-ПРОЕКТУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки
спеціальність

015 Професійна освіта

спеціалізація

015.37 Професійна освіта («Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)

факультет
розробники:

гуманітарно-педагогічний
доцент кафедри, к. е. н, Артюх Т.О.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ - 2021

Спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	
Освітній ступінь	бакалавр
Спеціальність	015 Професійна освіта
Спеціалізація	015.37 Професійна освіта («Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»)
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект(робота)	–
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки	2
Семестр	3
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>
Лабораторні заняття	–
Самостійна робота	<i>60 год.</i>
Індивідуальні завдання	–
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Поняття «проект» та «проекування» все більш тісно входять в наше повсякденне життя, а сучасне оточуюче нас середовище являє собою світ проектів, які необхідно реалізувати за для досягнення поставленої мети, в заданий відрізок часу та в межах наявних ресурсів. Для отримання бажаного результату проекти потребують постійного управління, що полягає в цілеспрямованій координації необхідних дій для досягнення поставлених цілей.

Метою навчальної дисципліни є вивчення студентами основ проектування, набуття навичок використання здобутих знань для ефективного впровадження проектних рішень у практичній діяльності підприємства.

Предметом навчальної дисципліни «Основи бізнес-проекування» є вивчення теоретичних концепцій та методології розробки проектів, базових підходів і критеріїв визначення та обґрунтування вибору напрямків змін.

У процесі вивчення дисципліни "Основи бізнес-проекування" студентами вирішуються такі **основні завдання**:

- ✓ вивчення базових положень проектного менеджменту;
- ✓ визначення місця проекту на підприємстві та виявлення найбільш розповсюджених підходів до формування структури життєвого циклу проекту, ознайомлення з принципами внесення змін та управління проектами на підприємстві;
- ✓ визначення методів та інструментів проектування;
- ✓ обґрунтування необхідності управління якістю, часом та ресурсним забезпечення проекту, визначення форм організації проектної діяльності на підприємстві.

В процесі викладання дисципліни використовується кредитно-модульна система організації навчального процесу, яка відповідає вимогам ECTS. У навчальному процесі використовуються такі методи навчання: лекції, практично-семінарські заняття, кейс-метод, самостійна та індивідуальна науково-аналітична робота.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни "Основи бізнес-проекування" студент повинен:

Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях сфер, пов'язаних із аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями.

знати:

- сутність, зміст, основні принципи бізнес-проекування;
- механізми, інструменти, методи, засоби, функції проектного менеджменту;
- види проектів та особливості їх реалізації;
- нормативно-правове та організаційне забезпечення розробки проекту;
- методи планування та реалізації проектів;
- теоретичні основи забезпечення контролю при реалізації проектів.

вміти:

- визначати фази реалізації бізнес-проекту;

- проводити оцінку інвестиційних проектів за різних умов інвестування та фінансування;
- планувати час реалізації проекту; проектувати організаційну структуру, здійснювати розподіл повноважень і відповідальності на основі їх делегування;
- розробляти процедури і методи контролю;
- ефективно організувати групову роботу на основі знання процесів групової динаміки та принципів формування проектної команди;
- оцінювати вплив інвестиційних рішень та рішень з фінансування на зростання цінності (вартості) компанії.

Компетентностями, якими повинен володіти здобувач після вивчення дисципліни є:

- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді та діяти з позиції лідера.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, планувати, організовувати, контролювати, координувати роботу та вмотивовувати членів колективу.
- Здатність керувати навчальними/розвивальними проектами.
- Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.
- Здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих.
- Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.
- Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати.
- Знати основи психології, педагогіки, а також основи фундаментальних і прикладних наук, пов'язаних з аграрним виробництвом, переробкою сільськогосподарської продукції та харчовими технологіями на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.
- Уміти діяти з позиції лідера, планувати час, раціонально розпоряджатись ресурсами та працювати в команді.
- Виконувати розрахунки, що відносяться до сфери професійної діяльності.
- Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Основи бізнес-проекткування» закладає основу для формування проектного світогляду студентів спеціальності «Професійна освіта».

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-ПРОЕКТУВАННЯ

Тема 1. Загальні положення бізнес-проекткування

Визначення базових понять: проект, проектування, бізнес-проект, бізнес-

проектування. Ознаки проекту. Середовище бізнес-проектування. Життєвий цикл проекту. Внутрішнє та зовнішнє середовище проекту. Оточення проекту. Основні елементи проекту.

Класифікація проектів. Види проектів. Учасники проекту. Власники проекту. Інвестори проекту. Команда проекту. Зацікавлені особи проекту

Життєвий цикл бізнес-проекту. Властивості життєвого циклу проекту. Фази проектного циклу, стадії й етапи. Властивості та зміст фаз проекту. Види робіт, які виконуються на різних стадіях життєвого циклу. Структура бізнес-проекту

Тема 2. Обґрунтування проекту

Організація робіт на етапі розробки проекту. Методи творчого мислення. Формування концепції проекту. Визначення проектних альтернатив. Визначення критеріїв вибору проектів. Створення матриці вибору проектів. Оцінка критеріїв ефективності бізнес-проекту. Експертні оцінки інвестиційних проектів.

Загальна послідовність проектного аналізу. Методи порівняння проекту. Аналіз комерційної здійсненності. Аналіз мікросередовища та макросередовища проекту. Технічний аналіз. Фінансовий аналіз. Економічний аналіз. Інституціональний аналіз. Економічний аналіз. Опис загального завдання проекту. Визначення управлінських завдань проекту.

Розробка моделі проекту. Аналіз вхідних даних. Опис змісту проекту. Підготовка плану управління змістом

Тема 3. Бізнес-план проекту

Поняття та структура бізнес-плану. Порядок підготовки і оформлення бізнес-плану. Визначення цілей та цільової аудиторії бізнес-плану. Аналіз ринкової ситуації. План маркетингу. План виробництва і реалізації. Організаційний план.

Фінансовий план. Техніко-економічне обґрунтування. Актуальні питання бізнес-планування проекту.

Змістовий модуль 2. ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЕКТУ

Тема 4. Організаційний план проекту та його кадрове забезпечення

Організаційний план проекту. Організаційна структура управління. Різні види організаційних структур. Організаційно-правова форма.

Людські ресурси проекту. Процеси управління людськими ресурсами проекту. Планування та формування проектної команди. Управління розвитком команди. Лідерство проектного менеджера. Делегування.

Потреба проекту в персоналі. Залучені спеціалісти проекту. Розвиток команди і групової роботи. Цілі розвитку команди проекту. Стадії розвитку команди.

Мотивація індивідуумів і групи. Сучасні теорії мотивації. Принципи та чинники мотивації. Програма мотивації. Управління конфліктами. Методи вирішення проблем. Умови успішного вирішення конфліктів в команді.

Тема 5. Виробничий план проекту

Виробничий план проекту: мета, завдання та структура. Етапи виробництва товару чи послуги. Технологічний процес виробництва. Витрати підприємства. Розрахунок потреби в матеріально-технічному забезпеченні. Обладнання та сировина. Календарний план-графік реалізації проекту.

Постійні та змінні витрати проекту. План виробництва та витрат на виробництво протягом проекту.

Фонд оплати праці.

Тема 6. Маркетинговий план бізнес-проекту

Маркетинговий план проекту. Комплекс 4Р. Завдання маркетингового плану. Формування ціни продукції. Методи ціноутворення.

Маркетингова стратегія проекту. Сегментація ринку. Стратегії виходу підприємства на нові ринки. Оцінка конкурентів.

Канали розповсюдження інформації та продажу. Рекламна кампанія проекту. План витрат на маркетинг.

SWOT-аналіз.

Тема 7. Фінансовий план та оцінка ризиків проекту

Фінансовий план проекту. Логіка розробки фінансового плану.

Джерела фінансування проекту. Власні, залучені та позикові кошти проекту. Альтернативні джерела фінансування проекту. Інвестиції в проект.

Доходи проекту та витрати. Чистий прибуток. Точка беззбитковості проекту.

Основні показники прибутковості проекту. Показники рентабельності, ділової активності та ліквідності проекту.

Оцінка інвестиційної привабливості проекту. Метод розрахунку NPV, IRR, DPP.

Ризики проекту. Оцінка цмовірності настання ризиків проекту. Підприємницький ризик. Комерційний ризик. Методи мінімізації ризиків. Страхування. Диверсифікація ризиків.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьго	у тому числі				
л		с/п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-ПРОЕКТУВАННЯ						
Тема 1. Загальні положення бізнес-проекткування	16	4	4	-	-	8
Тема 2. Обґрунтування проекту	17	4	4	-	-	9
Тема 3. Бізнес-план проекту	17	4	4	-	-	9
Разом за змістовим модулем 1	50	12	12	-	-	26
Змістовий модуль 2. ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЕКТУ						
Тема 4. Організаційний план проекту та його кадрове забезпечення	17	4	4			9
Тема 5. Виробничий план проекту	17	4	4	-	-	9
Тема 6. Маркетинговий план бізнес-проекту	17	4	4	-	-	9
Тема 7. Фінансовий план та оцінка ризиків проекту	19	6	6	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	70	18	18	-	-	34
Усього годин	120	30	30	-	-	60

3. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальні положення бізнес-проекткування	4
2.	Обґрунтування проекту	4
3.	Бізнес-план проекту	4
4.	Організаційний план проекту та його кадрове забезпечення	4
5.	Виробничий план проекту	4
6.	Маркетинговий план бізнес-проекту	4
7.	Фінансовий план та оцінка ризиків проекту	6
Разом		30

5.

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Поняття проекту, бізнес-проекту.
2. Середовище бізнес-проекту.
3. Як визначається ступінь сформованості концепції проекту?
4. Види інвестиційних проектів на підприємстві.
5. Зміст попередньої стадії аналізу проекту.
6. Що таке матриця життєвих циклів підприємства? В яких позиціях матриці життєвих циклів необхідно перебувати підприємству, щоб розраховувати на інвестиції?
7. Сутність аналізу комерційної здійсненності проекту.
8. Опишіть методику аналізу конкурентоздатності підприємства, засновану на ключових факторах успіху.
9. Що таке технічний аналіз, які цілі він переслідує?
10. Які завдання вирішує фінансовий аналіз інвестиційного проекту?
11. За якими критеріями оцінюють економічну ефективність проекту?
12. 10. У чому полягає зміст інституціонального аналізу проекту?
13. 11. Які завдання вирішуються в процесі аналізу ризику?
14. Розкрийте цілі й завдання складання бізнес-плану проекту.
15. Зміст титульної сторінки бізнес-плану.
16. Резюме бізнес-плану.
17. Через які складові бізнес-план має розкрити характеристики підприємства, галузі, продукту/послуги?
18. Зміст розділу бізнес-плану «Маркетинговий аналіз і стратегія».
19. Структура та призначення розділу «Виробництво».
20. Структура та призначення розділу «Дослідницькі розробки».
21. Структура та призначення розділу «Управління й організація».
22. Структура та призначення розділу «Фінансовий план».
23. Структура та призначення розділу «Аналіз ризику»
24. Структура власних фінансових ресурсів підприємства.
25. Структура позикових фінансових ресурсів підприємства.
26. «Золоте правило» інвестування.
27. Закордонні інвестиційні інституції.
28. Метод дисконтування періоду окупності – призначення, формула розрахунку.

29. Метод чистого теперішнього значення доходу (NPV–метод) – призначення, формула розрахунку.

30. Внутрішня норма прибутковості (IRR) – призначення, формула розрахунку.

31. Призначення аналізу впливу інфляції на оцінку ефективності інвестицій.

32. Як розраховується прогноз прибутку від реалізації інвестиційного проекту?

33. Розрахункові схеми оцінки показників ефективності проекту.

34. Окресліть основні завдання, для вирішення яких використовуються системи управління проектами.

35. Системи календарного планування і контролю: характеристика та функції MS Project, Time Line, SureTrak Project Manager, Project Expert.

36. Системи управління проектами професійного рівня: характеристика та функції Primavera Project Planner, Open Plan, Spider Project.

37. Назвіть критерії, якими треба користуватися при обранні системи управління проектами.

38. Специфіка упровадження системи управління проектами на підприємстві. Значення етаупланування.

39. Дайте визначення поновлювальних і неоновлювальних ресурсів.

40. Що таке планування ресурсів?

41. Що являють собою календаріресурсів?

42. Назвіть складові вартості операцій.

43. Що являє собою фінансовий баланс проекту, його відтоки й припливи?

44. Назвіть та розкрийте зміст методів формування бюджету проекту.

45. Що таке S-крива, що вона відображає?

46. Згадайте завдання бюджетного контролю.

47. Показники вартісного аналізу за методикою C/SCSC: призначення і обчислення.

48. Розкрийте сутність лідерства та керівництва.

49. Охарактеризуйте основні сфери управління персоналом у проектах.

50. Розкрийте зміст команди проекту.

51. Назвіть основні типи управлінських команд проекту.

52. Охарактеризуйте стадії розвитку команди проекту.

53. Охарактеризуйте основні підходи до формування команди проекту.

54. Розкрийте структуру системи формування і управління командою проекту.

55. Охарактеризуйте чинники, які використовують для посилення мотивації членів команди і подолання складнощів реалізації проекту.

56. Розкрийте систему нагородження та заохочення команди проекту для

ефективної роботи.

57. Назвіть основні цілі, передумови, компоненти та інструменти організаційної культури.

58. Перелічить методи навчання персоналу у проектах.

59. Охарактеризуйте методи управління конфліктом.

60. Назвіть умови конструктивного вирішення конфлікту.

**Тестові завдання тестів для визначення рівня
засвоєння знань студентами**

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Факультет аграрного менеджменту
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ
з дисципліни
Основи бізнес-проекування

Студент групи _____

П.І.Б. _____

_____ кількість балів

_____ національна шкала

_____ шкала ECTS

_____ дата

Київ 2020

Цілі виконання. Виконання тестових завдань здійснюється для перевірки засвоєння необхідного обсягу знань за темою

Навчально-методичні матеріали:

- [1] Offline матеріали до вивчення теми
- [2] Рекомендована література до теми
- [3] Матеріали аудиторних занять

Умови виконання:

- (a) Виконання тестових завдань проходить в аудиторії.
- (b) Під час виконання тестових завдань слід уважно виконувати інструкції з їх виконання.
- (c) Кожне тестове завдання має тільки одну правильну відповідь.

Оцінювання результатів

Оцінка визначається відповідно до кількості правильних відповідей.

Оцінка є позитивною, якщо частка правильних відповідей складає більше, ніж 60%.

1. Яке з обмежень на проект найскладніше контролювати?

- a. Час
- b. Якість
- c. Комунікації
- d. Вартість.

2. Відповідальність за проект при системі розширеного середовища несе:

- a. Замовник проекту
- b. Менеджер проекту
- c. Інвестор проекту
- d. Генеральний підрядник.

3. Інвестор – це:

- a. Особа або організація, яка фінансує проект
- b. Особа або організація, що розробляє проектно-кошторисну документацію
- c. Особа, яка несе відповідальність за виконання робіт
- d. Юридична особа, якій замовник делегує свої повноваження.

4. У перекладі з латинської мови «проект» означає:

- a. Кинутий вперед
- b. Спланований
- c. Пакет документів
- d. Кошторис

5. Який вид аналізу проекту виявляє, які потенційні збитки може завдати проект навколишньому середовищу, а також визначає заходи, необхідні для пом'якшення чи запобігання цим збиткам:

- a. Фінансовий аналіз
- b. Екологічний аналіз
- c. Комерційний аналіз
- d. Організаційний аналіз

6. Показник, що відображає точку беззбитковості проекту:

- a. NPV
- b. PI
- c. IRR
- d. ARR

7. Графіки Ганта:

- a. дозволяють встановити логічні взаємозв'язки та взаємообумовленість різних видів робіт
- b. це лінійні діаграми, які дозволяють наочно представити співвідношення часу виконання окремих робіт та завантаження конкретного технологічного обладнання

- c. це сіткові діаграми, в яких роботи зображуються блоками (або вузлами)
- d. правильними є відповіді (а, б, в)

8. Календарне планування проекту – це:

- a. Розробка календаря проекту
- b. Процес складання і коригування розкладу проекту, що полягає у визначенні календарних дат виконання усіх робіт
- c. Планування віх проекту, що визначає основні календарні дати проекту
- d. Один з найпопулярніших способів сіткового графічного подання плану проекту

9. Конфлікти, що виникають в проектній команді вирішує:

- a. Інвестор
- b. Замовник проекту
- c. Керівник проекту
- d. Консалтингова фірма

10. Здатність впливати на команду проекту, щоб спонукати їх працювати для досягнення мети – це:

- a. Мотивація
- b. Стимулювання
- c. Лідерство
- d. Відповідальність

11. Рівень ставки дисконтування, при якій чиста приведена вартість дорівнює нулю характеризує показник:

- a. чиста приведена вартість;
- b. індекс прибутковості;
- c. період окупності з урахуванням дисконтування;
- d. внутрішня норма окупності.

12. Календарне планування проектів здійснюється за допомогою

- a. Діаграми Ганта
- b. Діаграми потреби у ресурсі
- c. Причинно-наслідкової діаграми
- d. Діаграми Парето

13. В якій частині проекту описується стислий опис ситуації, яка потребує змін?

- a. В ризиках
- b. В інформації про організацію
- c. В формулюванні проблеми
- d. В меті проекту

14. Позитивним кінцевим результатом, який планується досягти в процесі реалізації проекту є:

- a. Мета проекту;
- b. Завдання проекту;
- c. Проблема проекту;
- d. Віха проекту.

15. Орієнтовний робочий план повинен починатись з:

- a. терміну “перший квартал / місяць / тиждень”;
- b. 1 числа наступного місяця;
- c. Понеділка;
- d. Початку кварталу.

16. Який максимальний обсяг адміністративних витрат можна запланувати в проекті?

- a. До 3% від прямих прийнятних витрат
- b. До 5% від прямих прийнятних витрат
- c. До 7 % від прямих прийнятних витрат
- d. Відсутні обмеження.

17. Зовнішні фактори, які можуть значним чином вплинути на виконання проекту

- a. Контролюючі органи;
- b. Конкуренти;
- c. Ризики;
- d. Обставини

18. Частина бізнес-плану, яка являє собою короткий і ясний його підсумок:

- a. Анотація
- b. Висновок
- c. Резюме
- d. Тези

19. В якому розділі бізнес-плану описуються роль і тенденції розвитку компанії всередині галузі?

- a. Виробництво
- b. Опис компанії
- c. Резюме
- d. Маркетинговий аналіз і стратегія

20. «Золоте правило» інвестування звучить:

- a. Чим більше ризик інвестування, тим вище прибутковість
- b. Чим менше ризик інвестування, тим вище прибутковість
- c. Інвестувати доцільно лише у високоліквідні проекти
- d. Інвестувати доцільно у проекти з позитивним значенням NPV

21. Показник, який демонструє ефективність інвестицій це:

- a. NPV
- b. PI
- c. IRR
- d. PBP

22. Показник, який допомагає визначити час, що потрібен для того, щоб сума надходжень від реалізації проекту відшкодувала суму витрат на його впровадження

- a. NPV
- b. PI
- c. IRR
- d. PBP

23. Дати визначення поняття: Проект

24. Дати визначення поняття: Бізнес-Проектування

25. Дати визначення поняття: Бенефіціар

26. Дати визначення поняття: Життєвий цикл проекту

27. Охарактеризуйте поняття: дисконтований період окупності

28. Напишіть формулу визначення чистого теперішнього доходу

29. Підприємство «Успіх» реалізувало в 2020 році продукції на суму 1500000 грн. Витрати підприємства склали 860000 грн. Необхідно розрахувати Чистий прибуток підприємства. Компанія знаходиться на третій групі оподаткування ФОП без сплати ПДВ.

30. Підприємство розглядає два проекти з початковими інвестиціями 20000 грн. та наступними грошовими надходженнями:

Рік	Проект А, сума надходжень, грн.	Проект Б, сума надходжень, грн.
1	8000	10000
2	9000	10000
3	11000	10000
4	15000	10000

Необхідно розрахувати NPV, IRR, термін окупності при нормі дисконту 12% для обох проектів та обрати найбільш вигідний. Розрахунки треба зробити самостійно, а також за допомогою MS Excel за допомогою функцій NPV (рос. - ЧПС), IRR (рос. ВСД).

Необхідно визначити, який варіант проекту є найбільш доцільним

- a. Варіант А

- b. Варіант Б
- c. Обидва варіанти є доцільними
- d. Жодний варіант не є доцільним

8. Методи навчання

Під час вивчення курсу для активізації навчального процесу застосовуються ділові ігри, проблемні завдання, підготовка реферативних доповідей та інші методи та засоби активізації пізнавальної діяльності студентів.

На лекціях увага студентів зосереджується увага на проблемних питаннях за структурованим матеріалом з наведенням конкретних прикладів практичного застосування отриманих знань та зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем та заохоченням студентів до критичного сприймання нового матеріалу.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль				Рейтинг з навчальної роботи $R_{нр}$	Рейтинг з додаткової роботи $R_{др}$	Рейтинг штрафний $R_{штр}$	Підсумкова атестація (екзамен чи залік)	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4					
0-100	0-100			0-70	0-20	0-5	0-30	0-100

Примітки.

1. Відповідно до «Положення про кредитно-модульну систему навчання в НУБіП України», затвердженого ректором університету 03.04.2009 р., рейтинг студента з навчальної роботи $R_{нр}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою:

$$R_{нр} = \frac{0,7 \cdot (R_{зм}^{(1)} \cdot K_{зм}^{(1)} + \dots + R_{зм}^{(n)} \cdot K_{зм}^{(n)})}{K_{дис}} + R_{др} - R_{штр},$$

де $R_{зм}^{(1)}, \dots, R_{зм}^{(n)}$ – рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K_{зм}^{(1)}, \dots, K_{зм}^{(n)}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{\text{дис}} = K_{\text{ЗМ}}^{(1)} + \dots + K_{\text{ЗМ}}^{(n)}$ – кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{\text{др}}$ – рейтинг з додаткової роботи;

$R_{\text{штр}}$ – рейтинг штрафний.

Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K_{\text{ЗМ}}^{(1)} = \dots = K_{\text{ЗМ}}^{(n)}$.
Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{\text{НР}} = \frac{0,7 \cdot (R_{\text{ЗМ}}^{(1)} + \dots + R_{\text{ЗМ}}^{(n)})}{n} + R_{\text{др}} - R_{\text{штр}}$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{др}}$ додається до $R_{\text{НР}}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{\text{штр}}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{\text{НР}}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

2. Згідно із зазначеним Положенням **підготовка і захист курсового проекту (роботи)** оцінюється за 100 бальною шкалою і далі переводиться в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Розрахунковий рейтинг з дисципліни становить 100 балів. Рейтинг з навчальної роботи – 70 балів, рейтинг з атестації – 30 балів.

Рейтингові оцінки зі змістових модулів

Термін навчання (тижні)	Номер змістового модуля	Навчальне навантаження, год.	Кредити ECTS	Рейтингова оцінка змістового модуля	
				Мінімальна	Розрахункова
1-8	1	72	2.0	60	100
9-15	2	72	2.0	60	100
Всього	4	144	4	42	70

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{др}}$ становить 20 балів.

Рейтинг штрафний $R_{\text{штр}}$ становить 5 балів.

$$R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + 0,3R_{\text{ат}}$$

$$R_{\text{НР}} = (0,7 (R_{1\text{ЗМ}} \times 1,5 + R_{2\text{ЗМ}} \times 1,5)) : 2 + R_{\text{др}} - R_{\text{штр}}$$

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «Відмінно» виставляється студенту (слухачу), який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка «Добре» виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка «Задовільно» виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка «Незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Студенту можуть виставлятися такі оцінки ECTS:

- «А» (відмінно) – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок;
- «В» (дуже добре) – вище середнього рівня з кількома помилками;
- «С» (добре) – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок;
- «D» (задовільно) – непогано, але зі значною кількістю недоліків;
- «E» (достатньо) – виконання задовольняє мінімальні критерії;
- «FX» (незадовільно) – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку;
- «F» (незадовільно) – необхідна серйозна подальша робота над вивченням матеріалу.

10. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Основи бізнес-проекування» (робоча програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали, презентації, відео-лекції до курсу).

11. Рекомендована література

Основна:

1. Войтко С.В. Управління проєктами та стартапами в Індустрії 4.0: підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 200 с.
2. Гонтарева І. В. Управління проєктами : підручник / І. В. Гонтарева. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. – 444 с.
3. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами : навчальний посібник / Л. Є. Довгань, Г. А. Мохонько, І. П. Малик – К. : КПІ ім. І. Сікорського, 2017. – 429 с.
4. Должанський І.З., Загорна Т.О. Бізнес-план: технологія розробки. ЦНЛ. 2019, 384 с.
5. Каппелс Т. М. Финансово-ориентированное управление проектами / Т. М. Каппелс ; пер. с англ. А. Л. Раскин. – М. : Олимп-Бизнес, 2008. – 377 с.
6. Кемп С. Управление проектами / С. Кемп ; пер. с. англ. – М. : ГИППО, 2010. – 384 с.
7. Корі Когон, Сьюзетт Блейкмор, Джеймс Вуд. Керування проєктами для «неофіційних» проєкт-менеджерів. Фабула. 2019, 240 с.
8. Лосев В. Как составить бизнес-план. Практическое руководство / В. Лосев. – М. : ООО «И.Д. Вильямс», 2011. – 208 с.
9. Ноздріна Л.В. Управління проєктами: Підручник / Л.В. Ноздріна, В.І.Ящук, О.І. Полотай. – К.: ЦУЛ, 2010. – 432 с.
10. Ньютон Р. Управление проектами от А до Я / Р. Ньютон. – 2-е изд. – М.: Альпина Паблишерз, 2009. – 180 с.

11. Петренко Н. О. Управління проектами. Навчальний посібник. / Н.О. Петренко, Л.О. Кустріч, М.О. Гоменюк. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 244 с.
12. Приймак В.М. Управління проектами. Навчальний посібник. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2017. 464 с.
13. Проектний менеджмент: просто про складне : навч. посіб. / В.А.Верба, Л. П. Батенко, О. М. Гребешкова та ін. ; за заг. ред. В. А. Верби. – К. : КНЕУ, 2009. – 299 с.
14. Рач В. А. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку: навч. посіб. / В. А. Рач, О. В. Россошанська, О. М. Медведєва; за ред. В. А. Рача. – К.: «К. І. С. », 2010. – 276 с
15. Руководство к своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК). – 5-е изд. – РА: РМІ, 2013. – 586 с.
16. Р. Инглунд, А. Бусеро. Руководитель проектов. Вс навыки, необходимые для работы. Манн, Иванов и Фербер. 2018, 384 с.
17. Ткаленко С. І. Європейський проектний менеджмент : навчальний посібник / С. І. Ткаленко, Л.П. Петрашко. – К. : КНЕУ, 2013. – 412 с.
18. Ткаленко С. І. Європейський проектний менеджмент : практикум / С. І. Ткаленко. – К. : КНЕУ, 2014. – 192 с.
19. Управление проектами : учеб. пособ. / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро, Н. Г. Ольдерогге. – 5-е изд., перераб. – М. : Омега-Л, 2010. – 960 с.
20. Управління проектами. Теорія і практика професійного управління бізнес-проектами та програмами розвитку : підруч. [в 3 ч.] / В.О. Онищенко, О.В. Редкін, О.В. Комеліна, Д.М. Толкачов. – Полтава : ПолтНТУ, 2017. – Ч. 1. Загальна характеристика проектного та мультипроектного менеджменту. – 284 с.
21. Фесенко Т. Г. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. посібник / Т. Г. Фесенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 181 с.

Допоміжна:

22. Бабаев В. Н., Сухонос М. К., Белецкий И. В. Модель жизненного цикла строительно-энергетического проекта. Энергосбережение. Энергетика. Энергоаудит. 2015. №2 (133). С. 45-53.

23. Бредіхін В. М., Тарасенко С.І. Управління проектами: проблеми та перспективи. Молодий вчений. 2017. № 4.4. С. 9-12. Режимдоступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_4.4_5

24. Ганза І.В. Екстремальне та гнучке управління проктами в умовах невизначеності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. Випуск 10, частина 2, 2015. С. 64-73.

25. Гринченко М. А., Пономарьов О.С., Лобач О.В. Лідерство в системі поведінкових компетенцій фахівця з управління проектами. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія : Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. 2018. № 2. С. 81-87.

26. Бізнес-проекування в туризмі [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Н.М. Скляр ; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. міжнар. економіки та туризму. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. 52 с.

27. Коваль О.О. Тенденції управління проектами в сучасній економіці. Сучасні технології менеджменту забезпечення сталого розвитку економіко- правових систем в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Черкаси, 18-19 квітня 2019 року. Черкаси : Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2019. 220 с. С.116-117.

28. Літовкіна О.О. Управління проектами в умовах змін. Україна і світ: діалог мов та культур: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 29 березня – 31 березня 2017 року. К.: Вид. центр КНЛУ, 2017. 808 с.

29. Миронов О.В. Внутрішні організаційні структури управління проектами. Економічні аспекти функціонування підприємства: стан, проблеми, перспективи: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково – практичної заочної конференції. За загальною редакцією доцента Ю.В.Андріяко, доцента Н.Г.Мехеди. м.Черкаси, 14 квітня 2015 року. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2015. – 154 с.

Інтернет ресурси

31. Бізнес-ідеї: проекти для бізнес-консультантів. URL : <https://mind.ua/publications/20203443-biznes-ideyi-proekti-dlya-biznes-konsultantiv>
32. Топ-200 найперспективніших та кращих бізнес-ідей у 2020 році з урахуванням карантину та коронавірусу. URL : <https://neoseo.com.ua/uk/top-101-samyh-perspektivnyh-biznes-idey-v-2018-godu>.
33. Постановка цілей по SMART. URL : <https://goal-life.com/uk/smart-cil>
34. Складові успішного проекту на прикладах. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2018/june/issue-6/article-37269.html>
35. Як зробити аналіз ринку, щоб відкрити свій інтернет-магазин. URL : <https://neoseo.com.ua/uk/kak-sdelat-analiz-rynka>
36. Аналіз ринку для написання бізнес-плану. URL : <https://buduysvoe.com/publications/analiz-rynku-dlya-napysannya-biznes-planu>;
37. Аналітичне дослідження ринку. URL : <https://pro-consulting.ua/ua/services/analiticheskoe-issledovanie-rynka>;
38. Як провести аналіз ринків без маркетологів. URL : <https://gc.ua/uk/yak-provesti-analiz-rinkiv-bez-marketologa/>.
39. Структура бізнес-плану. URL : <https://sites.google.com/site/biznesplanplanuvanna/struktura-biznes-planu>.
40. Бізнес-план підприємства : поняття, структура, приклади. URL : <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/biznes-plan-predpriyatiya-ponyatie-struktura-primery>
41. Розробка бізнес-плану за міжнародними стандартами. URL : <https://pro-consulting.ua/ua/services/sostavlenie-biznes-plana-po-standartam-unido>
42. З чого почати бізнес – вибір організаційно-правової форми. URL : <https://www.olans.com.ua/z-chogo-pochati-biznes>
43. Вибір системи оподаткування. URL : <http://firstconsulting.com.ua/resources/putivnyk-pidpriemtsia/124-ukrainian/putivnyk-pidpriemtsia/biznes-z-nulia/261-vybir-systemy-opodatkuvannia>.
44. Підбираємо персонал: методи і типові помилки. Консультант кадровика, № 23(155), 2017. URL: <https://kadrhelp.com.ua/pidbyrayemo-personal->

metody-i-typovi-pomylky.

45. Як і для чого пишуть виробничий план проекту. URL : <http://monetary-flow.com/yak-dlya-tchogo-pishuty-virobnitchiy-plan-proektu/>.
46. Єлець О.П., Бірюк А.І. «Постійні та змінні вирати» «Економіка и менеджмент – 2013: перспективи интеграции и инновационного развития». Поступившие работы. Том 2. URL : <http://confcontact.com/node/514>
47. Класифікація витрат на виробництво. Податки та бухоблік, квітень, 2016, №32. URL : <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/april/issue-32/article-17159.html>
48. Як написати маркетинговий план для бізнес-плану. URL : <http://monetary-flow.com/yak-napisati-marketingoviy-plan/>
49. Основи маркетингової стратегії. URL : <https://leosvit.com/art/osnovy-marketyngovoyi-strategiyi>
50. Розробка маркетингової стратегії. URL : <https://koloro.ua/ua/razrobotka-marketingovoj-strategii.html>.
51. Вибір цільового ринку. URL : <http://marketing-helping.com/konspekti-lekcz/21-konspekt-lekczj-qosnovi-marketinguq/391-vibr-czlovogo-rinku.html>
52. 8 найкращих рекламних кампаній за 100 років. URL : https://24tv.ua/lifestyle/8_naykrashhih_reklamnih_kampaniy_za_100_rokiv_n87922
53. SWOT-аналіз. URL : <https://lanet.click/swot-analiz/>
54. Коронавірусна економіка: хто втрачає, а хто заробляє?
URL : <https://hromadske.ua/posts/koronavirusna-ekonomika-hto-vtrachaye-a-hto-zaroblyaye-na-epidemiyi>.
55. Грантова програма COSME : коротко про головне. URL : <https://sme.gov.ua/cosme/grantova-programa-cosme/>